

4

Vragenuur: Vragen Knops

Vragen van het lid Knops aan de minister van Defensie over het bericht "Militairen aan bedelstaf".

De heer **Knops** (CDA):

Voorzitter. De Russische beer is los. De tanks van Poetin kunnen elk moment het oosten van Oekraïne binnen walsen. De NAVO-chef zei dat Europa wakker moest worden, maar het lijkt erop dat dit kabinet niet wakker wil worden.

Nederland zit in de top vier van landen die het meest bezuinigen op Defensie. De gevolgen voor onze mannen en vrouwen in uniform zijn dramatisch. Die mannen en vrouwen hebben gediend in Uruzgan, in Kunduz en voor de kust van Somalië, veelal onder moeilijke omstandigheden. De vakbonden luiden nu de noodklok. Veel militairen in de lagere rangen zouden financieel aan de grond zitten. De situatie is in sommige kazernes zo nijpend dat een op de negen manschappen in de schuldsanering zou zitten. Veel militairen kopen hun eigen kleding, schoeisel en sportuitrusting, omdat Defensie niet of te laat levert. Oefeningen en daarmee ook de toelagen die voor militairen in de lagere rangen heel belangrijk zijn, worden afgeknepen. Ook het eten in de kantines is duurder geworden. En dan zijn er nog de lastenverzwaringen van het kabinet, die natuurlijk ook onze militairen keihard in hun portemonnee raken. Dit leidt tot schrijnende taferelen. Militairen zouden zich ziek melden omdat zij geen geld meer hebben voor benzine in hun auto. Noodgedwongen blijven zij op de kazerne slapen om verlost te zijn van reiskosten. Huwelijken zouden daardoor onder druk staan. Een sergeant zegt dat Defensie heel veel van je loyaliteit vraagt. "Je doet het wel omdat je hart hebt voor de zaak, maar het houdt een keer op".

Het CDA is geschrokken van deze verhalen. Wat doet het kabinet? Het houdt met extra kruimels kazernes open, maar gaat het niet ook om het personeel dat in die kazernes werkzaam is? Vandaar de volgende vragen aan de minister. Is zij bereid om onderzoek te doen naar de omvang en de oorzaken van de financiële problemen bij het Defensiepersoneel, in het bijzonder bij militairen met schulden? Is zij bereid om maatregelen te nemen? Wat is er gebeurd met de pakketvergelijking, de vergelijking tussen de arbeidsvoorwaarden van militairen en andere rijksambtenaren? De minister is al bijna een jaar aan het onderzoeken. Het is een black box. Waar blijven de resultaten? En waar blijft de volledige compensatie voor het Wul-drama? Ziet ook de minister dat de krijgsmacht in zijn voegen kraakt en begrijpt de minister waarom het vertrouwen van het personeel zo laag is? Wat gaat zij doen om dit te herstellen?

Het kabinet en de "herfstcoalitie" spelen sinterklaas met meevallers op de begroting. Gaat Defensie de prijs betalen? De minister-president en de minister van Financiën sluiten extra bezuinigingen niet uit. Dat is verbijsterend. Is de minister bereid om samen met de premier op werkbezoek te gaan naar de kazernes, waar bij sommige mensen grote financiële problemen bestaan, zodat zij de echte verhalen kunnen aanhoren van de mannen en vrouwen bij Defensie?

Minister **Hennis-Plasschaert**:

Voorzitter. Ik dank de heer Knops voor de gestelde vragen. Europa wordt wakker. Die boodschap heb ik al in diverse debatten met de heer Knops gewisseld, want het is inderdaad van belang dat Europa zijn krachten gaat bundelen en dat er meer balans komt, bijvoorbeeld binnen het NAVO-bondgenootschap. Daarover gaat deze vraag echter niet, want er wordt verwezen naar het artikel "Militairen aan de bedelstaf". Laat ik vooraf zeggen dat de cao-onderhandelingen eraan komen. Ik begrijp en snap dat de messen in dat kader worden geslepen, maar dat artikel doet geen recht aan de realiteit.

Aan mij is gevraagd of ik onderzoek wil doen. Daarop is het antwoord ja. Natuurlijk heb ik net als de heer Knops kennisgenomen van de berichten van de Telegraaf. De vakbond geeft een belangrijk signaal af en dat neem ik serieus. Let wel: militairen hebben een redelijk arbeidsvoorwaardenpakket, ook in vergelijking met andere sectoren. Ja, ik realiseer mij goed dat het Defensiepersoneel sinds 1 maart 2012 als onderdeel van het pakket van maatregelen om de rijksbegroting weer op orde te brengen, geen salarisverhoging heeft gehad. Daarom bespreek ik samen met de centrales van overheidspersoneel binnen het sectoroverleg hoe het nu verder moet met de arbeidsvoorwaarden. Binnen dit overleg zal ik met de centrales ook spreken over het door hen afgegeven signaal.

Ik heb zojuist gezegd dat ik graag onderzoek wil doen. We hebben een eerste check gedaan. Daaruit blijkt in alle eerlijkheid, ook bij het Dienstencentrum Bedrijfsmaatschappelijk Werk, dat die 11% met betrekking tot een wettelijk schuldsaneringstraject echt niet in de buurt komt van de realiteit. Het bedrijfsmaatschappelijk werk heeft inmiddels ook aangegeven dat er in de afgelopen jaren geen significante verslechtering heeft plaatsgevonden. Het antwoord op de vraag of ik nader onderzoek wil doen, is echter ja.

De heer **Knops** (CDA):

Het is heel mooi dat de minister bereid is om onderzoek te doen. Toch merk ik bij de minister, maar ook bij de woordvoerder van Defensie, die dit soort berichten afdeed als "totale onzin", enige vorm van bagatellisering. Blijkbaar heeft de minister over de schuldpositie van met name de militairen in de lagere rangen informatie die de Kamer niet heeft. De vakbonden hebben de kat de bel aangeboden en hebben gezegd dat er een probleem is. Ik ben dus blij dat de minister dit tot in de diepte wil onderzoeken, maar ik heb nog geen antwoord gekregen op de vraag of de minister de positie van de militairen in de breedte tegen het licht wil houden, juist omdat zij daarover toezeggingen heeft gedaan vanwege de pakketvergelijking, maar ook vanwege het feit dat de Wul niet volledig gecompenseerd is. Daardoor staat juist die categorie rijksambtenaren, de militairen, er slechter voor dan de andere ambtenaren, die ook al een tijdje op de nul staan, maar dat geldt voor meer mensen. Het gaat hier om de bijzondere positie van militairen.

Ik zou de minister ook nog willen vragen hoe de situatie waarin sommige militairen zich bevinden — die aanwijzingen hebben wij in ieder geval — zich verhoudt tot de positie die ze bij Defensie bekleden: het risicoprofiel. Leidt het feit dat mensen in de schuldsanering zitten en schulden hebben

tot een hoger risicoprofiel en tot ultimo het onthouden van de verklaring van geen bezwaar?

Minister Hennis-Plasschaert:

Die laatste vraag kan ik in het nader onderzoek meenemen. Volgens die informatie die mij nu heeft bereikt, is er een zeer beperkt aantal militairen dat in een wettelijk schuldsaneringstraject zit. Daar is geen nader risicoprofiel aan verbonden en dus ook niet het intrekken of niet-toekennen van een vvgb.

Over de Wul hebben wij uitgebreid gesproken in het kader van de nota In het belang van Nederland. Daarvoor is toen ook geld vrijgespeeld. In eerste instantie hebben we daarvoor een incidenteel bedrag gekregen vanuit Financiën. Later hebben we dat intern opgelost en is dat belegd met maatregelen. Er is dus gecompenseerd, naar ik meen voor 50 miljoen euro. Is dat 100% compensatie? Nee, maar ik heb eerder met de Kamer gedeeld dat we hebben ingezet op behoud van de slagkracht van de krijgsmacht. Dat is de beste baangarantie op dit moment, zo zeg ik nog maar eens tegen de heer Knops.

De heer Knops (CDA):

De minister heeft gelijk dat de Wul slechts voor een deel gecompenseerd is, namelijk voor iets meer dan de helft. Voor een deel dus niet, en dat is de achterstandspositie die militairen op dat punt hebben. Ik arresteer dat punt dus nog een keer en vraag de minister om dat mee te nemen in die pakketvergelijking. Ook stel ik nogmaals de vraag wanneer die pakketvergelijking naar de Kamer komt. Daarover is al heel veel gesproken, maar we hebben nog niets gezien. Het lijkt me relevant in het kader van deze discussie en de toegezegde brief c.q. onderzoek van de minister om dat daarbij te betrekken.

Minister Hennis-Plasschaert:

We hebben eerder inderdaad uitgebreid met elkaar gesproken over de pakketvergelijking en de voor- en nadelen die daaraan kleven. Excuses, daar had ik gelijk op moeten terugkomen. We zijn daarover heel zorgvuldig in gesprek gegaan met de centrales. We kijken juist naar de manier waarop we die bijzondere positie van een militair tot uitdrukking moeten laten komen, of nog beter kunnen laten uitkomen in het arbeidsvoorwaardenpakket. Dat is de stand van zaken nu. Het is onderdeel van ons gesprek met de centrales. Zodra ik eruit ben met de centrales kan ik de Kamer conform informeren.

De heer Bontes (Groep Bontes/Van Klaveren):

Het is wel duidelijk dat er genoeg bezuinigd is op Defensie en dat er nu een keer geld bij zal moeten, maar mijn vraag gaat over het volgende. Kijk eens naar de politie. Als er bij politiemensen loonbeslag is gelegd, komen ze in een protocol terecht, waarbij afspraken worden gemaakt en verklaringen worden ondertekend om dat ongedaan te maken en op te lossen, juist omdat het past in een risicoprofiel. Politiemensen beschikken over informatie. Dat geldt ook voor militairen. Zijn dit soort protocollen er ook voor militairen?

Minister Hennis-Plasschaert:

Ik heb net al verwezen naar het DienstenCentrum Bedrijfsmaatschappelijk Werk, waar men terecht kan voor hulp en waar ook protocollen van toepassing zijn. Ik heb net gezegd dat de informatie die mij tot dusver heeft bereikt, geen aanleiding geeft tot een ander risicoprofiel. That's it.

De voorzitter:

Een tweede vraag, mijnheer Bontes?

De heer Bontes (Groep Bontes/Van Klaveren):

Ja, maar waarvoor is dat dan? Je zou zeggen: militairen beschikken over informatie. Je bent kwetsbaar als je bijvoorbeeld zwaar in de schulden zit. Dat is heel vervelend voor die mensen, maar wat wordt er gedaan aan die kwetsbaarheid?

Minister Hennis-Plasschaert:

Daarvoor hebben we dus onder andere dat DienstenCentrum Bedrijfsmaatschappelijk Werk. Ik heb net al gezegd dat ik heel goed begrijp dat in het kader van de cao-onderhandelingen de messen worden geslepen, maar dat dit artikel geen recht doet aan de realiteit. We hebben het over een zeer beperkt aantal gevallen die in een wettelijk schuldsaneringstraject zitten. Daar zitten we goed bovenop en die krijgen de nodige begeleiding, maar de tot dusver aan mij aangereikte informatie geeft geen aanleiding tot verhoogde risico's. Dat is de stand van zaken. Ik heb de heer Knops net toegezegd een en ander nader te zullen onderzoeken. Uiteraard zal ik de Kamer conform informeren, maar ik denk niet dat we nu over allerlei als-dansituaties moeten gaan praten.

Mevrouw Eijssink (PvdA):

Ik heb niet het gevoel dat er messen worden geslepen namens de bonden, maar dat zij echt een realistisch probleem aan de kaak stellen. Kan de minister in de toegezegde brief en het onderzoek ook het feit meenemen dat wij het numerus-fixussysteem hebben, waarbij de doorstroming in de hogere rangen minder is geworden? Dat systeem hebben wij afgesproken, maar daarnaast is er sprake van een mix van allerlei situaties: minder toelagen, minder missies, minder van alles, waardoor deze groep wel zeer onder druk staat. De heer Knops gaf dat ook al aan. Wil de minister dit meenemen? Wanneer kan de Kamer een en ander ontvangen, ook in combinatie met de toegezegde toekomstagenda voor het personeel?

Minister Hennis-Plasschaert:

Dat zijn een heleboel vragen ineen. Ik heb net al aangegeven dat dit artikel geen recht doet aan de realiteit, maar dat ik graag bereid ben tot een nader onderzoek. Het is ook onderwerp van gesprek in het sectoroverleg over de arbeidsvoorwaarden. Ik zal dat ook keurig met de centrales oplijnen. Ik zal de Kamer informeren aan de hand van de afspraken die ik daar maak, maar ik beschik op dit moment nog niet over een tijdpad.

De voorzitter:

Ik dank de minister voor haar antwoorden en voor haar komst naar de Kamer.